

Using Multiple-Exemplar Training to Teach a Generalized Repertoire of Sharing to Children with Autism

Denise Marzullo-Kerth, Sharon A. Reeve and Kenneth F. Reeve, 2011, Journal of Applied Behavior Analysis

באדיבות סנדרה אנטוניב

היכולת לתת ולחלוק חשובה במיוחד אצל ילדים צעירים מכיוון שהיא מעלה את הסבירות לאינטראקציה חיובית עם בני גילם ומהווה מרכיב חיוני במשחק הדדי. ילדים המאובחנים על רצף האוטיזם חווים קשיים ביכולת ליצור קשרים חברתיים, לחלוק ולתת. המחקרים המעטים שנערכו בנושא הציעו שיטות ללמד ילדים ASD את היכולת לחלוק ולשתף. בכדי שההתנהגות הנלמדת תופיע לאורך זמן, בסביבות שונות ותחת גירויים שונים, חשוב לבצע תהליך הכללה.

מטרת המחקר: להרחיב ממצאים של מחקרים קודמים בנושא ולבסס אסטרטגיית הכללה בשם Multiple-exemplar training הכוללת שימוש בדוגמאות רבות ומגוונות.

משתתפים: ארבעה בנים בגילאי 7-8, מאובחנים עם אוטיזם. כל הארבעה בעלי ניסיון בלימוד מיומנויות חדשות באמצעות DTT ותכניות מוטיבציה הכוללות כלכלת אסימונים. המחקר נערך בבית ספר של הילדים.

מהלך המחקר:

1) הקניית התנהגות- החוקרים לימדו את הנבדקים מיומנות חלוקה ושיתוף של חפצים מקבוצות שונות (חומרי יצירה, חטיפים, צעצועים וציוד התעמלות) באופן הבא: א) החוקר נותן גירוי מילולי להתחיל בפעילות, ממתין 5 ש', ואז מתקרב ונעמד במרחק של 0.6 מ' מהנבדק. ב) תגובה נכונה (הופעת התנהגות המטרה) - החוקר מקבל את הפריט המוצע ועונה: "תודה/ בטח/ כן" + נותן אסימון. ג) תגובה לא נכונה ו/או חוסר תגובה במשך 5 ש' - בוצע הלך-תיקון טעות: הצגת וידאו מודלינג של סיטואציה בה אחד המצולמים (שאינו הנבדק) מציע לחלוק עם חברו את החפץ/פריט שברשותו + חזרה על גירוי מילולי ועמידה ליד הנבדק. תגובה לא נכונה ו/או חוסר תגובה - סיוע פיזי + השמעת הקלטה של התגובה הנכונה + חזרה על גירוי מילולי ועמידה ליד הנבדק. ד) חזרה על ההליך עד לרכישה של התנהגות המטרה.

2) הכללה - הליך זהה להליך שבוצע במהלך טריילים להקניית התנהגות בוצע בטריילים להכללה בתוך הקבוצות שנלמדו ובין קבוצות חפצים שלא נלמדו בסביבת האימון. הלמידה התקיימה בסביבות שונות.

3) Nonsharing trials - טריילים שנערכו בכדי לוודא שאין השפעת רצף שכתוצאה ממנה תנאי הטיפול עלולים להשפיע על רמת התנהגות המטרה. הוצג גירוי שאינו דורש יכולת לחלוק (לדוגמא: " החזר את חפצך לתיק") הנבדק קיבל אסימון לאחר שביצע את התנהגות המטרה-סיום מטלה מבלי להציע לחוקר שעמד לידו. במידה והנבדק הציע לחלוק את חפצו במהלך הטריילים, החוקר המתין 5 ש" + הציג בשנית את הגירוי + נתן סיוע מילולי לביצוע תגובה נכונה.

תוצאות: בנוכחות גירוי מבחין, ארבעת משתתפי המחקר למדו לחלוק ולתת. אצל רובם המכריע התנהגות המטרה לא היתה קיימת ברפרטואר ומ- 0% הופעת התנהגות בנתוני קו בסיס, התדירות עלתה ל -75%-100% בנתוני הערכת טיפול. יתר על כן, אצל כל הנבדקים הגירוי הוכלל בתוך קבוצות הפריטים שנלמדו ואצל אחד מהם אף מעבר לפריטים שלא הופיעו בסביבת האימון.

דיון: בהליך הלמידה של התנהגות המטרה נכללו גירויים מגוונים מקטגוריות שונות, דבר שהביא להכללה של גירויים בתוך כל קטגוריה. החוקרים מנעו מצב של השפעת רצף והוכיחו שליטת גירוי רלוונטי במיומנות השיתוף של הנבדקים. מיומנות חברתית פונקציונאלית עבור ילדים בלי עיכוב התפתחותי רק כאשר ננקטת בתנאי גירוי שונים מהתנאים בהם נלמדה והכללתה מתרחשת: (א) מול אנשים שונים. (ב) תחת גירויים שונים. (ג) בסביבות שונות. במחקר הנוכחי המטרה הושגה, בין היתר, באמצעות עריכת הסשנים בסביבתם הטבעית של הנבדקים.

מחקרים עתידיים: במחקר זה ניתן סיוע וידאו מודלינג יחד עם סיוע פיזי לתגובה לא נכונה. ככל הנראה קומבינציה של שני הסיועים יעילה יותר בהפקה של התנהגות מטרה מאשר וידאו מודלניג בלבד. יתר על כן, סיוע וידאו מודלניג בלבד אף הגביל את סיכווי ההצלחה לרכישת התנהגות המטרה כיוון שאינו טעם את הסיטואציה בה נמצא הנבדק בעת שצפה בוידאו. מעניין לחקור את הנושא במחקרים עתידיים ולבצע השוואה של השפעות הליך תיקון טעות תחת תנאים מבוקרים.